

KOMUNIKAT PRASOWY nr 59/24

Luksemburg, 22 marca 2024 r.

Statystyki sądowe 2023: potwierdzenie strukturalnego wzrostu liczby spraw przed Trybunałem Sprawiedliwości

Częściowe przekazanie kompetencji Trybunału Sprawiedliwości w sprawach prejudycjalnych Sądowi (którego skład został w ostatnich latach podwojony) pozwoli lepiej zrównoważyć obciążenie pracą obu organów

Trybunał Sprawiedliwości

- **Zwiększenie liczby skarg bezpośrednich** (skarg o stwierdzenie nieważności i skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, w szczególności w dziedzinie środowiska) wnoszonych do Trybunału Sprawiedliwości.
- W sprawach prejudycjalnych w 2023 r. najwięcej pytań przedstawiono Trybunałowi w obszarze przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (w szczególności w odniesieniu do **prawa azylowego**).
- Rozkład geograficzny wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:
 - w ubiegłym roku do Trybunału Sprawiedliwości zwróciły się sądy wszystkich bez wyjątku państw członkowskich, co świadczy o żywotności dialogu „między sędziami”;
 - wzrost liczby wniosków pochodzących od sądów z **Bułgarii, Polski i Rumunii**.

Sąd

- Przekroczono **próg 20 000 spraw wniesionych do Sądu od czasu jego utworzenia**¹.
- Wzrost liczby nowych spraw odnotowano m.in. w dziedzinie **własności intelektualnej** i polityki gospodarczej i pieniężnej (w szczególności **prawa bankowego**).
- **Zwiększenie liczby spraw zakończonych** i utrzymanie **zadowalającego czasu trwania postępowań** (średnio 18,2 miesiąca) dzięki skutecznemu prowadzeniu spraw i wskutek podwojenia liczby sędziów.
- **Zwiększenie liczby spraw zakończonych przez powiększone składy** złożone z 5 sędziów (123 sprawy, tj. +23%).

Liczba spraw wniesionych do obu organów sądowniczych w 2023 r. po raz pierwszy w historii instytucji przekroczyła symboliczny próg 2 000. Suma ta obejmuje jednak pakiet 404 skarg wniesionych do Sądu w październiku 2023 r., które są zasadniczo identyczne². Jeśli nie brać pod uwagę tych skarg, liczba wniesionych spraw jest co prawda

bardzo wysoka, ale zbliżona do poziomu z poprzednich lat (1710 w 2022 r. i 1720 w 2021 r.).

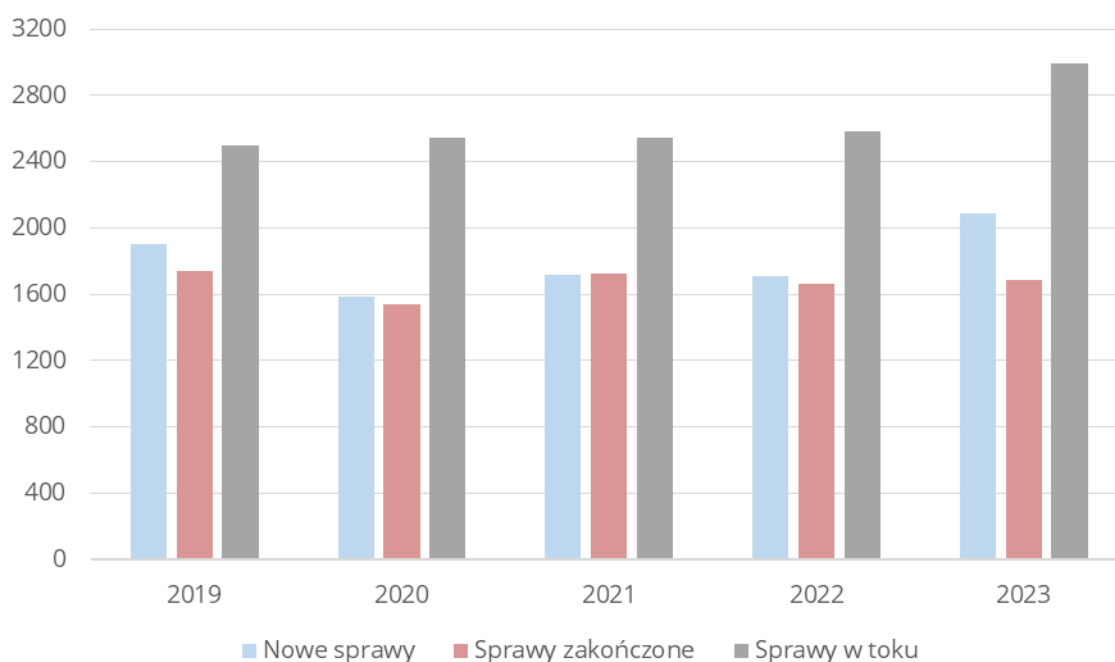
Dane te potwierdzają tendencję wzrostową liczby nowych spraw, którą można było zaobserwować w ostatnim dziesięcioleciu. Wzrost ten okazuje się strukturalny, w szczególności dla Trybunału Sprawiedliwości.

W latach 2014–2018 do Trybunału Sprawiedliwości wpływały średnio 723 sprawy rocznie, natomiast w latach 2019–2023 średnia ta wynosiła 833, co stanowi średni wzrost o 15% (110 spraw rocznie).

Jeśli chodzi o liczbę rozpatrywanych spraw w 2023 r. Trybunałowi Sprawiedliwości i Sądowi udało się zakończyć łącznie 1687 spraw, przy czym liczba ta jest nieco wyższa niż średnia z ostatnich lat (1667 spraw rocznie w latach 2019–2022).

Liczba spraw w toku pozostała z kolei na stabilnym poziomie w porównaniu z poprzednimi latami (z pominięciem już przywołanych 404 identycznych spraw wniesionych do Sądu).

Ogólne dane dotyczące działalności sądowniczej instytucji w latach 2019–2023

Ogólny zarys	2019	2020	2021	2022	2023
Nowe sprawy	1905	1584	1720	1710	2092
Sprawy zakończone	1739	1540	1723	1666	1687
Sprawy w toku	2500	2544	2541	2585	2990

Trybunał Sprawiedliwości

Statystyki za ubiegły rok ponownie wskazują na **stały rytm działalności Trybunału Sprawiedliwości, utrzymujący się w ostatnich latach**. W 2023 r. do Trybunału wpłynęło mianowicie 821 spraw, o kilka więcej niż w 2022 r., a zakończono 783 sprawy, co jest liczbą dość zbliżoną do wyników z poprzednich trzech lat. Średni czas trwania postępowania, we wszystkich rodzajach spraw łącznie, wynosił 16,1 miesiąca, a liczba spraw w toku na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 1149.

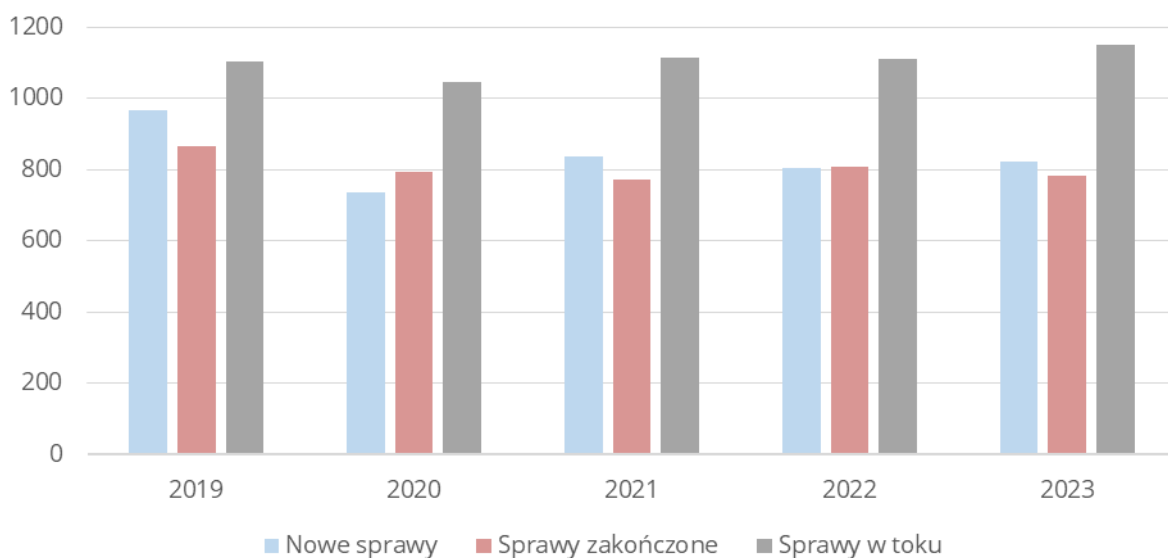
Podział spraw ze względu na charakter postępowania jest również podobny do rozkładu z lat poprzednich – same tylko odesłania prejudycjalne i odwołania wciąż stanowią ponad 90% wszystkich spraw wniesionych do Trybunału Sprawiedliwości. **Warta uwagi istotna zmiana dotyczy wzrostu liczby skarg bezpośrednich.** Liczba ta już w 2021 r., przy zaledwie 29 nowych sprawach, osiągnęła najwyższy w historii pułap, zaś w 2023 r. wyniosła 60, czyli ponad dwa razy więcej. Wzrost ten wynika zarówno ze wzrostu liczby skarg o stwierdzenie nieważności (8 skarg wniesionych w 2023 r. w porównaniu z zaledwie 2 w 2022 r.), przy czym tylko jedno państwo członkowskie (Polska) samo wniosło w ubiegłym roku siedem skarg na akty przyjęte przez prawodawcę Unii (w dziedzinie ochrony środowiska i efektywności energetycznej), jak i ze wzrostu liczby skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Komisja zdecydowała w 2023 r. o wszczęciu szeregu równoległych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko niektórym państwom członkowskim, w szczególności w dziedzinie **ochrony środowiska**.

Jeśli chodzi o sprawy prejudycjalne, najwięcej pytań skierowano do Trybunału Sprawiedliwości w 2023 r. w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (82), przy czym większość z nich dotyczyła wykładni przepisów dotyczących prawa azylowego i systemu ochrony międzynarodowej. Podobnie jak w 2022 r., wiele pytań prejudycjalnych dotyczyło dziedzin podatków (53), ochrony konsumentów (52) i transportu (40).

W ostatnich miesiącach 2023 r. poczesne miejsce zajmowały negocjacje w sprawie wniosku ustawodawczego z listopada 2022 r. skierowanego przez Trybunał Sprawiedliwości do Parlamentu Europejskiego i Rady w celu, po pierwsze, **przekazania Sądowi właściwości Trybunału Sprawiedliwości w sprawach prejudycjalnych w sześciu szczególnych dziedzinach [podatku od wartości dodanej (VAT), akcyzy, kodeksu celnego, klasyfikacji taryfowej towarów według Nomenklatury scalonej, odszkodowań i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład lub opóźnienia, lub odwołania usług transportowych oraz systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych]**, a także rozszerzenia zakresu stosowania mechanizmu, który wszedł w życie w maju 2019 r., dotyczącego wstępnego przyjęcia do rozpoznania odwołań od orzeczeń Sądu.

Jak podkreślił Koen Lenaerts, prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, „*dzięki temu Trybunał Sprawiedliwości będzie mógł poświęcić więcej uwagi realizacji swej podstawowej roli trybunału konstytucyjnego i sądu najwyższego Unii. Podobnie jak w ostatnich latach, sprawy wnoszone do Trybunału dotyczą newralgicznych kwestii, takich jak ochrona wartości państwa prawnego w kontekście krajowych reform sądownictwa, polityka azylowa i imigracyjna, ochrona danych osobowych i stosowanie zasad konkurencji w erze cyfrowej, walka z dyskryminacją czy też kwestie środowiskowe, energetyczne i klimatyczne*”.

Ogólna działalność Trybunału Sprawiedliwości – nowe sprawy, sprawy zakończone i sprawy w toku (2019–2023)

Ogólny zarys	2019	2020	2021	2022	2023
Nowe sprawy	966	737	838	806	821
Sprawy zakończone	865	792	772	808	783
Sprawy w toku	1102	1047	1113	1111	1149

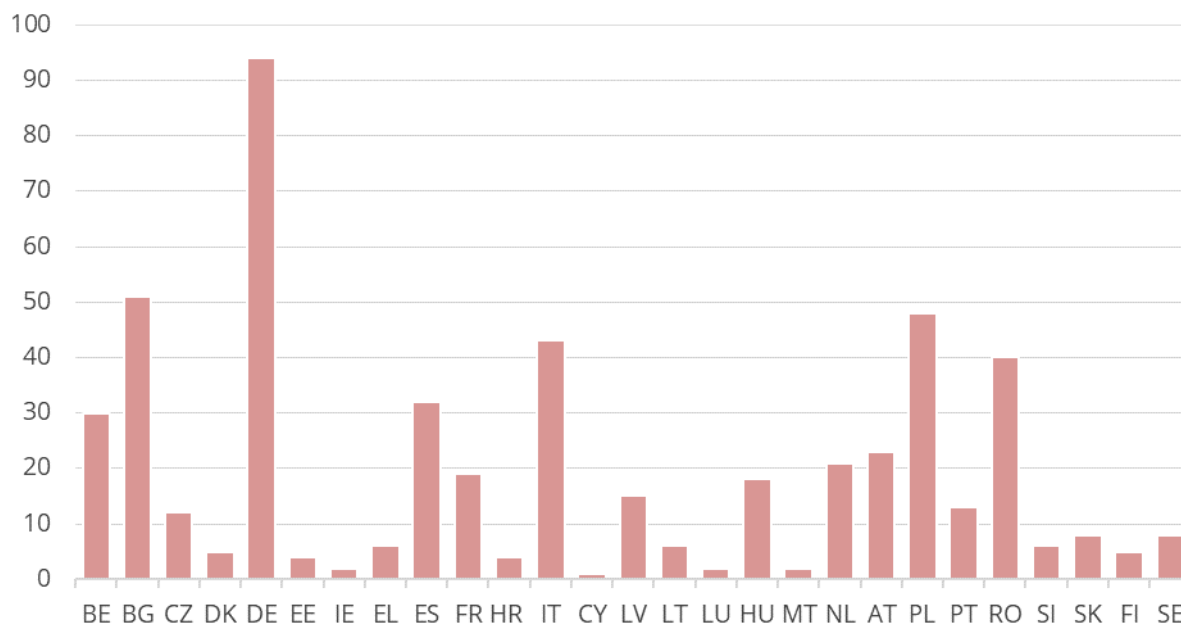
Jeżeli chodzi o pochodzenie geograficzne wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które wpłynęły w 2023 r., należy zauważyć, że w ubiegłym roku **do Trybunału Sprawiedliwości wystąpiły sądy wszystkich bez wyjątku państw członkowskich**, co świadczy o żywotności dialogu „między sędziami” ustanowionego na mocy traktatów.

Jak można zauważyć, w 2023 r. to sądy **niemieckie (94), bułgarskie (51), polskie (48), włoskie (43), rumuńskie (40), hiszpańskie (32) oraz belgijskie (30)** skierowały do Trybunału Sprawiedliwości największą liczbę wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W przypadku Polski liczba odesłań prejudycjalnych złożonych w 2023 r. jest największa od momentu przystąpienia tego państwa przed dwudziestu laty do Unii Europejskiej, podczas gdy liczba odesłań, z którymi wystąpiły sądy bułgarskie w 2023 r. zbliżona jest do rekordowej liczby odesłań tych sądów z 2021 r. (58 wniosków).

Podobne spostrzeżenie można poczynić w odniesieniu do wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym pochodzących z Rumunii. W 2023 r. sądy rumuńskie wystąpiły z dużą liczbą odesłań do Trybunału Sprawiedliwości, było ich bowiem aż 40, czym również zbliżyły się do rekordu z 2019 r., kiedy to do Trybunału Sprawiedliwości skierowano 49 wniosków.

Odesłania prejudycjalne skierowane do Trybunału Sprawiedliwości przez sądy państw członkowskich (2023)

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Ogółem
30	51	12	5	94	4	2	6	32	19	4	43	1	15	6	2	18	2	21	23	48	13	40	6	8	5	8	518

Sąd

W 2023 r. w pełni dało się odczuć skutki reformy Sądu polegającej na podwojeniu liczby jego sędziów (rozporządzenie 2015/2422). Świadczą o tym statystyki. Sąd zakończył 904 sprawy, natomiast wpłynęło do niego 1271 spraw (868, pomijając wspomniane już 404 identyczne sprawy wniesione pod koniec roku). Ponadto średni czas trwania postępowań utrzymał się na zadowalającym poziomie: średnio 18,2 miesiąca, co wskazuje na skuteczność w prowadzeniu spraw.

Jak podkreślił Marc van der Woude, prezes Sądu, „przez cały 2023 r. Sąd kontynuował proces modernizacji, w szczególności w celu usprawnienia rozpatrywania najbardziej obszernych i złożonych spraw. Sprawy te, z reguły z zakresu prawa gospodarczego i finansowego, wymagają proaktywnego i odpowiednio dostosowanego podejścia, zarówno pod względem alokacji zasobów, jak i planowania pracy. Stosowanie takich rozwiązań, w które zaangażowani zostaną przedstawiciele stron, pozwoli skrócić czas trwania postępowań i reagować w bardziej ukierunkowany sposób na oczekiwania stron”.

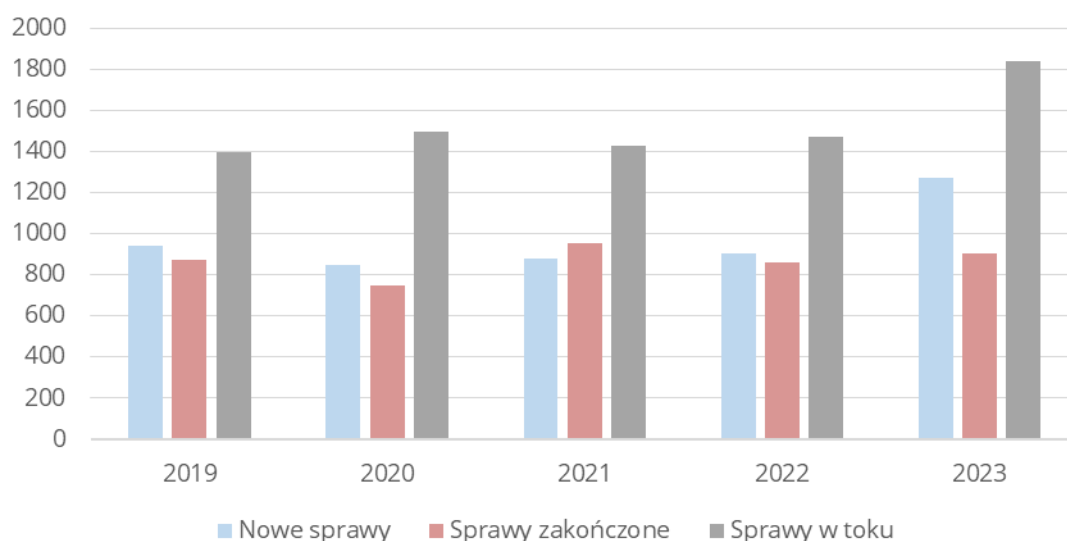
Jeśli chodzi o dziedziny spraw przed Sądem, odnotowano w szczególności wzrost w dziedzinie **własności intelektualnej** (310 w porównaniu z 270 w 2022 r.) oraz polityki gospodarczej i pieniężnej, która obejmuje w szczególności **prawo bankowe** (56 nowych spraw wniesionych w 2023 r.). Ponadto Sąd odczuwał wciąż stałą, lecz mniej intensywną niż w 2022 r., napływ spraw dotyczących **środków ograniczających** – 63 nowe sprawy w 2023 r. w porównaniu z 103 w 2022 r. Nowe sprawy w tej dziedzinie dotyczą w zdecydowanej większości (41 z 63 spraw) środków ograniczających przyjętych przez Unię Europejską w 2022 r. wobec osób fizycznych i podmiotów w związku z konfliktem między Rosją a Ukrainą. Warto również zauważyć, że w 2023 r. pojawiły się nowe spory dotyczące regulacji rynków i usług cyfrowych³.

Ponadto potwierdziła się tendencja wzrostowa liczby spraw zakończonych przez powiększone składy 5 sędziów, to jest 123 (+23% w porównaniu z 2022 r.), co stanowi prawie 14% wszystkich zakończonych spraw. Należy również

odnotować, że jedna sprawa (T-65/18 RENV, Wenezuela/Rada, dotycząca środków ograniczających w związku z sytuacją w Wenezueli) została rozstrzygnięta przez Sąd orzekający w składzie wielkiej izby (15 sędziów).

Ponadto, w związku z częściowym przekazaniem właściwości w sprawach prejudycjalnych w niektórych szczególnych dziedzinach oraz z rozszerzeniem mechanizmu wstępnego przyjmowania do rozpoznania odwołań, Sąd prowadził przez cały 2023 r. prace nad niezbędnymi zmianami swojej organizacji i przyszłymi przepisami proceduralnymi.

Ogólna działalność Sądu – nowe sprawy, sprawy zakończone i sprawy w toku (2019–2023)

Ogólny zarys	2019	2020	2021	2022	2023
Nowe sprawy	939	847	882	904	1271
Sprawy zakończone	874	748	951	858	904
Sprawy w toku	1398	1497	1428	1474	1841

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Wraz z zarejestrowaniem sprawy T-1148/23, PAN Europe/Komisja, która wpłynęła 8 grudnia 2023 r.

² Te sprawy (od T-620/23 do T-1023/23) dotyczą uzupełniającego dobrowolnego systemu emerytalnego posłów europejskich.

³ Troje skarżących wniosło już do Sądu cztery skargi na decyzje podejmowane w procedurach wyznaczenia strażnika dostępu: sprawy: [T-1077/23](#), Bytedance/Komisja (zob. również komunikat prasowy [nr 28/24](#)), T-1078/23, Meta/Komisja oraz T-1079/23 i T-1080/23, Apple/Komisja.